

Превод!

**БЮЛЕТИН
НА
ЕВРОПЕЙСКАТА МРЕЖА НА СЪДЕБНИТЕ СЪВЕТИ**

Септември 2024 г.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

Висш съдебен и
прокурорски съвет на Босна
и Херцеговина

Прилагане на стандартите на ЕМСС и външен преглед

В контекста на укрепване на регулаторната роля и ролята на гарант за независима, отговорна и качествена съдебна система, както и подготовката за членство в Европейския съюз, в сътрудничество с Норвежката съдебна администрация и Съдебния съвет на Нидерландия, Висшият съдебен и прокурорски съвет на Босна и Херцеговина непрекъснато прилага принципите на Европейската мрежа на съдебните съвети (ЕМСС). През юни 2023 г. ВСПС получи статут на наблюдател в ЕМСС и дори преди да получи този статут, участва в процесите на оценка на независимостта, отчетността и качеството на съдебната система, които ЕМСС провежда непрекъснато. Резултатите от оценката показаха необходимостта от укрепване на общественото доверие и интегритет както на ВСПС, така и на съдебната система като цяло.

За да се постигне гореспоменатото и в съответствие със стандартите на ЕМСС, укрепването на отчетността на съдебната система се оказва необходимо чрез прилагане на инструментите за външния преглед на работата на ВСПС, който беше реализиран в края на 2023 г. Предметът на външният преглед бяха въпроси, които са от компетентността на ВСПС. Комисия, съставена от международни експерти на партньорски институции, анализира събраните статистически данни, нормативни документи и информация от интервюта със съответните заинтересовани страни. За да осигури пълна обективност и прилагане на най-високите европейски стандарти, ВСПС взе решение външният преглед да бъде извършен в сътрудничество с партньорски институции, Норвежката съдебна администрация и Съдебния съвет на Нидерландия. За целта посочените институции предложиха експерти, които активно участват в работата и подобряването на работата на съдебната власт в родните си страни.

Процедурата за външен преглед беше проведена съгласно предварително определена методология, хармонизирана със стандартите на ЕМСС и одобрена от ВСПС на Босна и Херцеговина. Експертите, съставляващи комисията за преглед, интервюираха членовете на ВСПС, ръководството на секретариата на ВСПС, редица председатели на съдилища и главни прокурори, представители на международната общност и законодателната власт. Процесът на външен преглед беше финализиран с изготвянето на доклад, който се фокусира върху ключовите мерки, които ВСПС трябва да предприеме, за да засили независимостта и отчетността на работата на съдебната система.

Препоръките на комисията се отнасяха до етичните стандарти на членовете на Съвета, процедурата за подбор/назначаване, системата за дисциплинарна отговорност и ръководството и управлението. Както беше заключено в доклада, бяха направени важни крачки в области, допринасящи за независима, безпристрастна и професионална

съдебна система, като беше подчертано, че настоящите правомощия са предпоставка за ВСПС за защита на независимостта на съдебната система на Босна и Херцеговина.

В контекста на компетенциите и задачите на ВСПС, както и състава и избора на членове на Съвета, Комитетът за преглед счита, че ВСПС напълно отговаря на европейските стандарти (на ЕС и Съвета на Европа) относно независим, самостоятелен регулаторен орган за съдебната власт. Въпреки че Комитетът за преглед установи всеобхватна отговорност на ВСПС да запази, управлява и развие съдебната система на Босна и Херцеговина, така че да защити и развие независимостта, безпристрастността и професионализма, беше подчертана нуждата за разработване на многогодишен стратегически подход, с акцент върху контрола и управлението, включително на стратегията за развитие на бюджета, стратегията за управление на съда и стратегията за ИКТ.

Въпреки че има сравнително добри отношения между заинтересованите страни в съдебната система, комисията посъветва ВСПС да продължи да развива отношенията си с ръководителите на съдебните институции чрез провеждане на по-чести срещи. По отношение на процеса на назначаване и повишение беше подчертано, че са постигнати известни постижения, че той се основава повече на експертиза, отколкото преди, но са необходими някои подобрения, така че процесът да гарантира избора на най-добрите кандидати. Подобренията се отнасят до необходимостта от по-нататъшно хармонизиране на критериите за качество и квотите, така че критериите за квотите да отчитат сложността на делата, като по този начин се гарантира по-високо качество при повишението на заемащите съдебни длъжности. Освен това беше подчертана необходимостта да се обмисли въвеждането на психологически тестове при назначенията с по-голям акцент върху управленските умения и формализиране на становищата на ръководителите на съдебните институции при назначаването на заемащи съдебни длъжности. Системата за дисциплинарна отговорност трябва да бъде укрепена чрез пренасочване на фокуса върху съществени въпроси, свързани с почтеността и по-последователно прилагане на критериите по въпросите на дисциплинарната отговорност.

Докладът за преглед, представен на широката общественост, съдебната, изпълнителната и законодателната власт, ще послужи на ВСПС като насоки за подобряване на областите, определени като приоритетни. Това, което докладът подчертава по-специално, е, че по отношение на правомощията, предписани от Закона за ВСПС и измененията на Закона за ВСПС от 2023 г., ВСПС отговаря на европейските стандарти (на ЕС и Съвета на Европа) по отношение на независимостта и отчетността на саморегулиращи се органи на съдебната система. ВСПС прие препоръките на Доклада за външен преглед, като ясно изрази необходимостта от тяхното бързо изпълнение чрез създаване на план за изпълнение на краткосрочни и дългосрочни дейности. Провеждайки процеса на външен преглед, ВСПС демонстрира пълен ангажимент към европейските стандарти и пое отговорност и готовност да предприеме необходимите стъпки за подобряване на съдебната система. Външният преглед следва да бъде редовен инструмент за самооценка на съдебната система по конкретни въпроси

и създава основа за укрепване на отчетността на работата на Съвета като саморегулиращ се орган на съдебната система на Босна и Херцеговина.

Статията е налична на: [Application of standards of the European Network of Councils for the Judiciary \(ENCJ\) and external review \(pravosudje.ba\)](#)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
Supreme Judicial Council
for Administrative Justice

Съдебен съвет по административно правосъдие на Гърция

Нов закон, предвиждащ участието на съдебната власт в назначенията във върховните съдилища

Съгласно гръцката конституция от 1974 г., въпреки че решенията за повишенията обикновено се решават от Съвета на съдебната власт, повишението до длъжностите заместник-председател и председател на трите (3) върховни съдилища на Гърция и прокурор във Върховния съд се извършва с указ на президента по предложение на Министерския съвет по препоръка на министъра на правосъдието.

Това абсолютно дискреционно назначаване на изпълнителната власт беше донякъде смекчено през 2010 г., като се предвиди становището на Колегията на говорителите, т.е. специален орган от депутати от всички партии, да бъде представено след официално изслушване на одобрените кандидати. Тази система, макар и да не е особено проблематична на практика, постоянно се подчертава в докладите на Европейската комисия за върховенството на закона като пораждаща опасения, че е обект на потенциално силно влияние от страна на изпълнителната власт.

Щастливи сме да съобщим, че на 19.7.2024 г. беше приет закон, предвиждащ участието на съдебната система в тези назначения, като се вземат предвид европейските стандарти за съдебни назначения. По-конкретно се предвижда, че преди да се даде становището на Колегията на говорителите, министърът на правосъдието изисква становището на Пленума (заседаващ като съвет) на съответния Върховен съд, което се дава чрез тайно гласуване от неговите членове. Всеки член на съда има право да избира измежду онези, които имат юридическа квалификация, както следва: (а) до петима (5) съдии, които да заемат длъжността председател (б) до петдесет процента (50%) от позициите заместник-председатели, които трябва да бъдат попълнени (макс. десет (10) съдии). Резултатите се изпращат на министъра на правосъдието и се включват в препоръката на министъра до Министерския съвет.

Върховен съвет на магистратурата на Румъния

Рискове, свързани с дигитализация на съдебната система и централизация на ИТ инфраструктурата

През последните месеци Върховният съвет на магистратурата на Румъния насочи вниманието към дигитализацията на съдилищата, предприета от Министерството на правосъдието на Румъния и възможния ефект, който тя може да има върху съдебната независимост като един от основните елементи на върховенството на закона.

На 17 септември 2024 г. представители на ВСМ на Румъния се срещнаха с представители на Министерството на правосъдието, за да обсъдят сериозни въпроси за конституционността, подчертани от Съвета от гледна точка на намерението за централизиране на ИТ инфраструктурата на съдилищата на ниво министерство. В решение от 5 септември 2024 г. №. 1519/2024 Върховният съвет на магистратурата подчерта наличието на сериозни конституционни слабости, с риск от засягане на независимостта на съдебната власт и разделението на властите, ако ИТ системата на съдилищата се управлява от изпълнителна власт.

След като Министерството на правосъдието публикува прессъобщение, в което се отбелязва, че проектите за цифровизация са се възползвали от европейско финансиране и са били осъществени в партньорство с ВСМ на Румъния. Прессъобщението подчертава ползите от цифровизацията, свързани с повишеното качество на публичните услуги, и отбелязва, че на срещата е договорено решение на въпроса, повдигнат преди това от ВСМ на Румъния, за възобновяване на дейността на съдилищата в нормални параметри за прехвърляне на акаунта с най-високи права на администриране на домейна (мрежата) just.ro към Върховния касационен съд.

На 19 септември 2024 г. отделът за съдии на ВСМ на Румъния публикува прессъобщение, в което се посочва изненадата му от гореспоменатото съобщение и се пояснява, че в дискусиите по принцип е постигнато съгласие само, че системата, предвидена да бъде разработена, не може да остане да се управлява от изпълнителната власт, а трябва да се прехвърли на съдебната власт. Техническото решение, представено от министерството в прессъобщението, за прехвърляне на един от акаунтите „Enterprise“ за администриране на домейна (мрежата) „just.ro“ към Върховния касационен съд, представлява един от няколко разглеждани сценарии.

По време на срещата беше подчертано също, че проблемът е по-широк, той не се отнася само до конкретната ситуация на сървърите на Ectis, но засяга и аспекти, свързани с Националния електронен файл (DEN), идеята за вписване на компютри в мрежа създадени в рамките на Министерството на правосъдието, правният статут на ИТ специалистите в съдилищата, както и необходимостта от прехвърляне на управлението на ИТ към съдебната власт.

Накрая беше договорено дискусиите да продължат на техническо ниво и Съветът да предаде на министерството писмен документ, съдържащ законодателен и технически анализ, в който ще бъдат подчертани решенията, предложени от Съвета.

ВСМ на Румъния подчерта, че остава отворен за институционално сътрудничество, но винаги в рамките на лоялността, и ще продължи да сигнализира правилно и твърдо за всички аспекти, които могат да представляват уязвимости пред независимостта на съдебната система, за да ги коригира в рамките на закона.

Доклад на Съдебния съвет на Словашката република

Продължаващо предизвикателство пред словашката съдебна система е прилагането на практика на така наречената нова съдебна карта. Според изявления (също на заседанията на Съдебния съвет на Словашката република) на председатели на окръжни съдилища с новосъздадени работни места в резултат на преобразуването на бивши окръжни съдилища е очевидно, че тази стъпка не е донесла никакъв положителен ефект. Напротив, тя поставя по-големи финансови изисквания за функционирането на съдилищата, усложнява условията на работа на съдебните служители и съдиите, а страните по съдебните дела нямат допълнителни ползи. Новата съдебна карта беше одобрена без да бъдат изслушани експертните мнения на съдиите. Тази карта не реши основния проблем, тъй като той се състои в липсата на човешки ресурси и неадекватното финансово възнаграждение на административния и професионален персонал.

За да повиши доверието и авторитета на Съдебния съвет, както и на съдебната система, Съдебният съвет на Словашката република, със своята резолюция от юни 2024 г., одобри и приложи ценностите на поведение на членовете на Съдебните съвети, изложени в доклада относно Кодекса за поведение на членовете на съдебните съвети, одобрен от Общото събрание на Европейската мрежа на съдебните съвети на 9 юни 2023 г. в Любляна, Словения, който е приложен към Резолюция № 292/2023 на съдебния съвет от юни 21, 2023 г. Тези ценности включват почтеността на члена на Съдебния съвет, която осигурява честност и достойнство, както и ангажираност към най-високите стандарти на лично и професионално поведение; независимостта и безпристрастността на члена на съдебния съвет при упражняване на мандата на член на съдебния съвет; професионализма, отговорността и компетентността на члена на съдебния съвет, професионалната, комуникативната и организационната компетентност, способността за сътрудничество и взаимно уважение, зачитането на принципа на равно третиране и прозрачност. Съдебният съвет на Словашката република също така одобри и изпълни препоръката, че несъдебните членове на съдебния съвет трябва да отговарят на същите условия за почтеност, независимост и безпристрастност като съдиите. Те не трябва да бъдат политици и да не се занимават с политика за разумен период преди и след мандата си като член на Съдебния съвет и по време на мандата си като член на Съдебния съвет. Целта на приемането на тази препоръка е да се предотврати политизирането на съдебната система отвътре или отвън.

През юли 2024 г. Съдебният съвет на Словашката република създаде Постоянната законодателна комисия на Съдебния съвет с основни задачи: да предлага законодателни промени, да прилага коментари по внесени законодателни промени,

засягащи съдиите и съдебната система, и да представя становища на Съдебния съвет на Словашката република относно индивидуални предложения за законодателни изменения.

Допълнителна информация

Превод и обобщение са изготвени
от Офиса на ЕМСС

СЪВМЕСТЕН МЕМОРАНДУМ ОТ ТРИТЕ ВИСШИ СЪДИЛИЩА НА БЕЛГИЯ (КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД, КАСАЦИОНЕН СЪД И ДЪРЖАВЕН СЪВЕТ)

юли 2024 г.

По време на сформирането на последното правителство (през 2019 г.) председателите и ръководителите на трите висши съдилища в страната сметнаха за необходимо да представят съвместен меморандум предвид основните заложили въпроси и повтарящите се бюджетни проблеми, пред които е изправена правосъдната система в най-широк смисъл. Тази изключителна стъпка имаше за цел да бъде предупреждение във връзка с различните наложени бюджетни ограничения.

Пет години по-късно председателите и ръководителите на същите тези върховни съдилища решиха да повторят съвместната си инициатива, въз основа на наблюдението, че въпреки спецификата си продължават да споделят едни и същи опасения. Този меморандум излага техните основни опасения относно изпълнението на мисиите на институциите, тяхното бюджетно състояние и техните нужди от развитие по отношение на цифровизацията.

В Съвместния меморандум бяха подчертани следните въпроси:

- **Подходящо финансиране за съдебната система и всеобхватна правна рамка**

Повече от спешно е съдебната система да получи по-голямо внимание и бюджетни ресурси от бъдещите политически лидери. Европейската комисия и Съветът на Европа редовно призовават Белгия да подобри бюджетното състояние на своята съдебна система. Правните рамки, приети от Парламента, трябва да се спазват по всяко време и да се укрепват, когато е необходимо.

- **Отговорност на държавата да даде възможност на юрисдикциите да правораздават в разумен срок**

Трите най-висши юрисдикции изразяват съжаление относно липсата на конкретни реакции от страна на политическите лидери пред лицето на тази ситуация и многократните предупреждения от страна на европейските власти.

- **Задължение на държавата да гарантира независимостта на съдиите**

Изявлението призовава за установяване на конструктивен и непрекъснат диалог между трите власти, за да се избегне атмосфера на недоверие и да се запази балансът, изискван от върховенството на закона. От своя страна, съдебната власт също трябва да продължи да гарантира почтеността на своите членове.

• Бъдещето на правосъдието във все по-дигиталното общество и свободен достъп до правна документация

Компютъризацията на съдебната система трябва да бъде осигурена на структурна и постоянна основа, което предполага дългосрочна визия за нейното цифрово бъдеще. Всички граждани трябва да имат свободен и лесен достъп по всяко време до различните източници на правото.

Пълната версия на Съвместния меморандум (на френски) е предоставена в приложенията по-долу.